

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw I

Zadanie I.

Wpływ pieniądza na życie bohaterów literackich lub filmowych. Zanalizuj problem, odwołując się do co najmniej dwóch tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Jana Twardowskiego *Wszystko co dawne*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Wszystko co dawne

*Dlaczego dom rodzinny widać choć go nie ma
i lampę co zgaszono trzydzieści lat temu
i psa co czekał groźnie a chciał nas powitać
wciąż rzeczywiste to co niemożliwe
czemu to co nie jest chlebem ważniejsze od chleba
czemu ci co odeszli są bardziej obecni
i nawet dawna miłość co straszyla grzechem
stroi miny zabawne bo stała się duchem*

*miłość to samotność co łączy najbliższych
stąd czyste nawet co jest zbyt gorące
fotografie prawdziwe – bo już niepodobne
choćbyś nie chciał stać w miejscu tylko się spieszył
jak nagietki co kwitną przed dziesiątą rano
czemu ból pisze wiersze
nie idiotka ręka
wszystko po to by pytać
co nas łączy z ciałem*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw II

Zadanie I.

Miłość niejedno ma imię. Odwołując się do dwóch lub trzech tekstów, omów różne sposoby przedstawiania miłości w literaturze.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Jana Twardowskiego *Przeszłość*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Przeszłość

*Kiedy nie umiałem jeszcze płakać i być poważnym
z panią od francuskiego nie można było wytrzymać
kiedy rysowałem kredką skośne oczy lisa
a wojna jeszcze nie spaliła szafy z żółtej czereśni*

*kiedy ławka bez oparcia w parku była najwygodniejsza
kiedy układaliśmy wiersz
pewien dziad na swoich zębach siadł – nagle krzyknął przerażony
ktoś mię ugryzł z tamtej strony –
kiedy psy na dworze czekały ciszej rano a głośniejsz wieczorem
kiedy chciałoby się do serca przytulić owcę i wilka
kiedy nie mogliśmy się nadziwić że można po spowiedzi
zjeść całego Boga*

*na wszystko czas był jeszcze
dzisiaj już go nie ma*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw III

Zadanie I

Przedstaw najciekawsze, Twoim zdaniem, dwie lub trzy kreacje kobiet w poznanych przez Ciebie tekstach literackich.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Jana Twardowskiego *O stale obecnych*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

O stale obecnych

*Mówiła że naprawdę można kochać umarłych
bo właśnie oni są uparcie obecni
nie zasypiają
mają okrągły czas więc się nie spieszą
spokojni ponieważ niczego nie wykończyli
nawet gdyby się paliło nie zrywają się na równe nogi
nie połykają tak jak my przerażonego sensu
nie udają ani lepszych ani gorszych
nie wydajemy o nich tysiąca sądów
zawsze ci sami jak olcha do końca zielona
znają nawet prywatny adres Pana Boga
nie deklamują miłości
ale pomagają znaleźć zagubione przedmioty
nie starzeją się odmłodzeni przez śmierć
nie straszą pustką pełną erudycji
nie łączą świętości z apetytem
bliźsi niż wtedy kiedy odjeżdżali na chwilę
przechodzą obok z niepostrzeżonym ciałem
ocalili znacznie więcej niż duszę*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw IV

Zadanie I.

Mitologia jako źródło twórczych inspiracji literackich, filmowych lub malarskich. Przedstaw temat, odwołując się do co najmniej dwóch wybranych przykładów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Jana Twardowskiego *Nic nie wiedzieć*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Nic nie wiedzieć

*Być kochanym i jeszcze nic nie wiedzieć o tym
stale jedną herbatę ustawiać na stole
mieszać jedną łyżeczką
kupić jeden bilet
samemu odwiedzać w ZOO gruboskórne słonie
pocieszać się że zając biega pojedynczo
że czasem narzeczony całuje jak ryba
tymczasem ten co kocha prosto z nieba idzie
białe kwiaty poziomek niesie w głębi lasu
drozda borówki koźlaki życzliwe
tymianek co podobny wciąż do macierzanki
ciszę która nawet każdy grzech poprawia
stworzył dookoła pięć miliardów ludzi
i stale jednego szuka aby z nim się spotkać
być kochanym i jeszcze nic nie wiedzieć o tym
żeby było do twarzy zasypuje śniegiem
stara się o choinkę niby od nikogo
mówi że trzeba odejść żeby nie przeminąć
zaprasza na spotkanie prawie po kryjomu
nad wodę w noc jesienną gdzie cieplej niż w polu
i opera żab swojskich niewielka lecz piękna
i księżyc przypadkowy co nie wie co będzie
prócz jednego że nigdy nie powtarza się szczęście
być kochanym i jeszcze nic nie wiedzieć o tym
lecz samotność to kuzynka najbliższa miłości
a miłość wciąż za duża by całą ją widzieć
i już nie wiesz do końca bo wszystko jest obok
a śmierci nigdy nie można uwierzyć*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw V

Zadanie I.

Zjawy, duchy lub wampiry w tekstach literackich i filmowych. Odwołując się do dwóch, trzech tekstów kultury, powiedz, jaką rolę w nich odgrywają.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Brewiarz I*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Brewiarz I

*Panie,
dzięki Ci składam za cały ten kram życia, w którym
tonę od niepamiętnych czasów bez ratunku śmiertelnie
skupiony na ciągłym poszukiwaniu drobiazgów.
Bądź pochwalony, że dałeś mi niepozorne guziki
szpilki, szelki, okulary, strugi atramentu, zawsze
gościnne nie zapisane karty papieru, przezroczyste koszulki,
teczki
cierpliwe,
czekające.*

*Panie, dzięki Ci składam za strzykawki z igłą grubą i cienką jak
włos, bandaże, wszelki przyłepiec, pokorny kompres, dzięki
za kroplówkę, sole mineralne, wenflony, a nade wszystko
za pigułki na sen o nazwach jak rzymskie nimfy,
które są dobre, bo proszą, przypominają, zastępują
śmierć*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw VI

Zadanie I.

Literatura lub filmy fantasy oraz przyczyny ich popularności. Omów zagadnienie, odwołując się do przynajmniej dwóch przykładów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Domy przedmieścia*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Domy przedmieścia

*W jesienne bezsłoneczne popołudnie Pan Cogito
lubi odwiedzać brudne przedmieścia. Nie ma –
mówi – czystsze źródła melancholii.
Domy przedmieścia o podkrążonych oknach
domy kaszłące cicho
dreszcze tynku
domy o rzadkich włosach
chorej cerze
tylko kominy marzą
chuda skarga
dochodzi do brzegu lasu
na brzeg wielkiej wody
chciałbym wam wymyślać imiona
napętniać zapachem Indii
ogniem Bosforu
gwarem wodospadów
domy przedmieścia o zapadniętych skroniach
domy żujące skórę chleba
zimne jak sen paralityka
których schody są palmą kurzu
domy stale na sprzedaż
zajazdy nieszczęścia
domy które nigdy nie były w teatrze
szczury domów przedmieścia
zaprowadźcie je nad brzeg oceanu
niech usiądą w gorącym piasku
niech oglądają noc podzwrotnikową
niech fala ich nagrodzi burzliwą owacją
jak przystoi tylko zmarnowanym żywotom*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw VII

Zadanie I.

Człowiek powinien służyć swojej ojczyźnie. Omów zagadnienie, odwołując się do co najmniej dwóch tekstów literackich.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Nasz strach*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Nasz strach

*Nasz strach
nie nosi nocnej koszuli
nie ma oczu sowy
nie podnosi wieka
nie gasi świecy*

nie ma także twarzy umarłego

*nasz strach
to znaleziona w kieszeni
kartka
„ostrzec Wójcika
locum na Długiej spalone”*

*nasz strach
nie polatuje na skrzydłach wichury
nie siada na wieży kościelnej
jest przyziemny*

*ma kształt pośpiesznie związanego tobołu
z ciepłą odzieżą
suchym prowiantem
i bronią*

*nasz strach
nie ma twarzy umarłego
umarli są dla nas łagodni*

*niesiemy ich na plecach
śpimy pod jednym kocem
zamykamy oczy
poprawiamy usta
wybieramy suche miejsca
i zakopujemy*

*nie za głęboko
nie za płytko*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw VIII

Zadanie I.

Wskaż teksty kultury, których bohaterowie mogą być przykładem odwagi, godności i męstwa. Uzasadnij wybór.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Rozmyślania o ojcu*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Rozmyślania o ojcu

*Jego twarz groźna w chmurze nad wodami dzieciństwa
(tak rzadko trzymał w ręku moją ciepłą głowę)
podany do wierzenia win nie przebaczący
karczował bowiem lasy i prostował ścieżki
wysoko niósł latarnię gdy weszliśmy w noc*

*myślałem że usiądę po jego prawicy
i rozdzielać będziemy światło od ciemności
i sądzić naszych żywych
stało się inaczej*

*tron jego wiózł na wózku sprzedawca starzyzny
i hipoteczny wyciąg mapę naszych włości*

*urodził się po raz drugi drobny bardzo kruchy
o skórze przezroczystej chrząstkach bardzo nikłych
pomniejszał swoje ciało abym mógł je przyjąć*

w nieważnym miejscu jest cień pod kamieniem

*on sam rośnie we mnie jemy nasze klęski
wybuchamy śmiechem
gdy mówią jak mało trzeba
aby się pojednać*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw IX

Zadanie I.

Idealiści, w zderzeniu z rzeczywistością, zmieniają świat czy świat ich zmienia? Rozważ problem, odwołując się do co najmniej dwóch tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Szuflada*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Szuflada

*O moja siedmiostrunna z deski
tu były zasuszone łezki
zastygła w buncie pięść i papier
na którym w zimną noc pisałem
młodzieńczy śmieszny mój testament*

*a teraz pusto wymieciono
sprzedałem łzy i pięści grono
na targowisku miało cenę
niewielka sława trochę groszy
i nic już teraz snu nie płoszy
i już nie dla mnie wszy i beton*

*pukam do ciebie otwórz przebac
nie mogłem dłużej milczeć sprzedać
musiałem kamień mej niezgody
taka jest wolność trzeba znowu
wymyślać i obalać bogów
gdy już się z pleśnią zmaga cesar.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw X

Zadanie I.

Ból i cierpienie bohaterów literackich po stracie najbliższych. Omów zagadnienie, odwołując się do co najmniej dwóch tekstów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Adama Ziemiańskiego *Modlitwa mojego wieku*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Modlitwa mojego wieku

*Ty który śmieszne kawki
nauczyłeś latać
Ty który jesteś z tego
i nie z tego świata*

*Uchowaj dzisiaj od nienawiści
Moje serce moje oczy moje myśli*

*Ty który stworzyłeś
jaśminu gałązkę
Ty który orzech włoski
zawijasz w piąstkę*

*Zachowaj dzisiaj od nienawiści
Moje serce moje oczy moje myśli*

*Ty który ciepłym słońcem
napędniasz mieszkania
Ty który dałeś nam
trudne przykazania*

*Uratuj dzisiaj od nienawiści
Moje serce moje oczy moje myśli*

*Ty który kaczeńce
Wymyśliłeś dla nas
A żaby nauczyłeś
Nocnego kumkania*

*Odwróć dziś – proszę – od nienawiści
Moje serce moje oczy moje myśli*

*Ty który do morza
Prowadzisz swe rzeki
Ty który zmęczonym
Zamykasz powieki*

*Nachyl dziś – proszę – w stronę miłości
Moje serce moje myśli moje oczy*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XI

Zadanie I.

Wskaż bohaterów literackich lub filmowych, dla których patriotyzm był wartością nadrzędną. Omów temat, odwołując się do co najmniej dwóch tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Kazimierza Wierzyńskiego *Archiwum*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd

Archiwum

*Czas nas ułoży, rozsądzi,
Ułoży nas w kartotekach
Archiwista może zabłądzi
Do naszych losów po wiekach...*

*Jeżeli dojdzie do litery W,
Radzę mu niech się nie trudzi,
Niech zawoła swych asystentów,
Najlepiej parę studentów,
Dwoje młodych ludzi.*

*I niech mi powie:
Ten archaiczny poeta.
Niewart jest odkurzenia.
Macie dziś wszystko.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XII

Zadanie I.

Wojna jako temat ciągle obecny w pamięci pisarzy. Odwołując się do co najmniej dwóch tekstów literackich, omów różne sposoby jej przedstawiania.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Kazimierza Wierzyńskiego *W czarnym kamieniu*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

W czarnym kamieniu

*Maniak jasności,
Przepycham się w czarnym kamieniu,
W niskiej komorze,
Korytarzem który prowadzi,
Mówmy po męsku,
Nie wiadomo dokąd.*

*Jeśli co widzę
To lampy nad głową
Górników kopiących
Tak samo jak ja
Pod nieprzebitą ścianą
Za którą jest nowa ciemność,
Za którą jest nowe
Nie wiadomo co.*

*Chodzi o to
By nie dać się udusić
Niskim sufitom czarnego kamienia
Czy dokopiemy się do wyjścia,
Maniacy światła,
Czy też zasypie nas wybuch
I potłucze na gruz.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XIII

Zadanie I.

Literatura i filmy fantastycznonaukowe wyrażają wiele ludzkich lęków. Odwołując się do wybranego tekstu literackiego lub filmu, omów problem.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Wisławy Szymborskiej *Zakochani*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Zakochani

*Jest tam tak cicho, że słyszymy
piosenkę zaśpiewaną wczoraj:
Ty pójdziesz górą, a ja doliną...
Chociaż słyszymy nie wierzymy.*

*Nasz uśmiech nie jest maską smutku,
a dobroć nie jest wyrzeczeniem.
I nawet więcej, niż są warci,
niekochających żałujemy.*

*Tacyśmy zadziwieni sobą,
że cóż nas bardziej zdziwić może?
Ani tęcza w nocy.
Ani motyl na śniegu.*

*A kiedy zasypiamy,
We śnie widzimy rozstanie.
Ale to dobry sen,
ale to dobry sen,
bo się budzimy z niego.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XIV

Zadanie I.

Bohaterowie, którzy wiele utracili. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Haliny Poświatowskiej ***[*Halina Poświatowska to jest podobno człowiek*]. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

* * * [*Halina Poświatowska to jest podobno człowiek*]

*Halina Poświatowska to jest podobno człowiek
i podobno ma umrzeć jak wielu przed nią ludzi
Halina Poświatowska właśnie teraz się trudzi
nad własnym umieraniem*

*ona jeszcze nie wierzy ale już podejrzewa
i kiedy w sen zagłębia lewą rękę to w prawej
zaciska mocno gwiazdę – strzępek żywego nieba
i światłem poprzez ciemność krwawi*

*potem gaśnie za sobą wlokąc warkocz różowy
ciemniejący na wietrze nocy groźnej i chłodnej
Halina Poświatowska – te trochę garderoby
i te ręce – i usta co nie są już głodne*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XV

Zadanie I.

Motyw rodziny w literaturze. Omów temat, odwołując się do dwóch, trzech tekstów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Krzysztofa Kamila Baczyńskiego ***** (Byłeś jak wielkie, stare drzewo)**. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

*** (Byłeś jak wielkie, stare drzewo)

*Byłeś jak wielkie, stare drzewo,
narodzie mój jak dąb zuchwały,
wezbrany ogniem soków żratych
jak drzewo wiary, mocy, gniewu.*

*I jęli ciebie cieśle orać
i ryć cię rylcem u korzeni,
żeby twój głos, twój kształt odmienić,
żeby cię zmienić w sen upióra.*

*Jęli ci liście drzeć i ścinać,
byś nagi stał i głowę zginał.*

*Jęli ci oczy z ognia łupić,
byś ich nie zmienił wzrokiem w trupy.*

*Jęli ci ciało w popiół kruszyć,
by wydrzeć Boga z żywej duszy.*

*I otoś stanął sam, odarty,
jak martwa chmura za kratami,
na pół cierpiący, a pół martwy,
poryty ogniem, batem, łzami.*

*W wielości swojej - rozegnany,
w miłości swojej - jak pień twardy,
haki pazurów wbiłeś w rany
swej ziemi. I śniesz sen pogardy.*

*Lecz kręci się niebiosów zegar
i czas o tarczę mieczem bije,
i wstrząśniesz się z poblaskiem nieba,
posłuchasz serca: serce żyje.*

*I zmartwychwstaniesz jak Bóg z grobu
z huraganowym tchem u skroni,
ramiona ziemi się przed tobą
otworzą. Ludu mój, Do broni!*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XVI

Zadanie I.

Żaden utwór literacki nie przerobi ludzi, są wszakże takie, które ich pobudzają do przetwarzania się. Odnieś się do stwierdzenia Aleksandra Świętochowskiego, odwołując się do wybranych tekstów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Leopolda Staffa ****[Ostatni z mego pokolenia]*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

*** [Ostatni z mego pokolenia...]

*Ostatni z mego pokolenia,
Drogich przyjaciół pogrzebałem.
Widziałem, jak się życie zmienia,
I sam jak życie się zmieniałem.*

*Człowiekiam kochał i przyrodę,
W przyszłość patrzyłem jasnym okiem,
Wielbiłem wolność i swobodę
Zbratany z wiatrem i obłokiem.*

*Nie wabił mnie spiżowy pomnik,
Rozgłośne trąby, huczne brawa.
Zostanie po mnie pusty pokój
I małomówna, cicha sława.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XVII

Zadanie I.

Wpływ wojny i okupacji na psychikę człowieka. Omów problem, odwołując się do dwóch, trzech wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Stanisława Barańczaka *Protokół*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Protokół

*Zdając sobie sprawę
z własnej winy, ponad wszelką wątpliwość (oklaski)
udowodnionej przez przedmówców, chciałbym
oświadczyć na usprawiedliwienie, mimo (okrzyk: brawo!)
iż takie wykroczenie przeciw wszelkim normom
nie może być (oklaski) usprawiedliwione,
że urodziłem się istotnie, ale
nie z własnej woli i bez złych zamiarów;
ten postępek mi ciążył przez (śmiech, brawa) długie
lata; jak słusznie podkreślono
w dyskusji, nie potrafiłem wyciągnąć
z (oklaski) tego odpowiednich wniosków
i starałem się zatrzeć ślady swego czynu,
ale po (ironiczne sykanie) gruntownym
i szczerym przemyśleniu swej dotychczasowej
postawy, pragnę stanowczo
odciąć się od niej i poprosić o
(śmiech) danie mi jeszcze
jednej szansy (oklaski
przechodzące w owację).*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XVIII

Zadanie I.

Różne postawy człowieka wobec okrucieństw wojny. Przedstaw je, odwołując się do wybranych utworów literackich XX wieku.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Pan Cogito obserwuje w lustrze swoją twarz*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Pan Cogito obserwuje w lustrze swoją twarz

*Kto pisał nasze twarze na pewno ospa
kaligraficznym piórem znacząc swoje "o"
lecz po kim mam podwójny podbródek
po jakim żartoku gdy cała moja dusza
wzdychała do ascezy dlaczego oczy
osadzone tak blisko wszak to on nie ja
wypatrywał wśród chaszczy najazdu Wenedów
uszy zbyt odstające dwie muszle ze skóry
zapewne spadek po praszczurze który łowił echo
dudniącego pochodu mamutów przez stepy
czoło niezbyt wysokie myśli bardzo mało
- kobiety złoto ziemia nie dać się strącić z konia-
książę myślał za nich a wiatr niósł po drogach
darli palcami mury i nagle z wielkim krzykiem
spadali w próżnię by powrócić we mnie
a przecież kupowałem w salonach sztuki
pudry mikstury maście
szminki na szlachetność
przykładałem do oczu marmur zieleń Veronese'a
Mozartem nacierałem uszy
doskonaliłem nozdrza wonią starych książek
przed lustrem twarz odziedziczoną
worek gdzie fermentują dawne mięsa
żądze i grzechy średniowieczne
paleolityczny głód i strach
jabłko upada przy jabłoni
w tańcach gatunków spięte ciało
tak to przegrałem turniej z twarzą*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XIX

Zadanie I.

Wybór jako nieodzowny element życia człowieka. Odwołując się do dwóch, trzech tekstów kultury, przedstaw bohaterów, którzy musieli dokonać trudnego wyboru.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór *Zbigniewa Herberta Pan Cogito a ruch myśli*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Pan Cogito a ruch myśli

*Myśli chodzą po głowie
mówi wyrażenie potoczne
wyrażenie potoczne
przecenia ruch myśli
większość z nich
stoi nieruchomo
pośrodku nudnego krajobrazu
szarych pagórków
wyschłych drzew
czasem dochodzą
do rwącej rzeki cudzych myśli
stają na brzegu
na jednej nodze
jak głodne czaple
ze smutkiem
wspominają wyschłe źródła
kręcą się w kółko
w poszukiwaniu ziaren
nie chodzą
bo nie zajdą
nie chodzą
bo nie ma dokąd
siedzą na kamieniu
załamują ręce
pod chmurnym
niskim
niebem
czaszki*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XX

Zadanie I.

Fantastyka jako sposób kreowania świata przedstawionego w literaturze i filmie. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Stary Prometeusz*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Stary Prometeusz

*Stary Prometeusz
pisze pamiętniki.
Próbuje w nich wyjaśnić
miejsce bohatera w systemie konieczności,
pogodzić sprzeczne ze sobą pojęcie
bytu i losu...
Ogień buzuje wesoło na kominku,
w kuchni krząta się żona- egzaltowana dziewczyna,
która nie mogła urodzić mu syna, ale pociesza się,
że i tak przejdzie do historii.
Przygotowanie do kolacji na którą ma przyjść
miejscowy proboszcz i aptekarz
najbliższy teraz przyjaciel
Prometeusza.
Ogień buzuje na kominku,
na ścianie wypchany orzeł i list dziękczynny tyrana Kaukazu,
któremu dzięki wynalazkowi Prometeusza
udało się spalić zbuntowane miasto.
Prometeusz śmieje się cicho.
Jest to teraz jedyny sposób
wyrażenia niezgody na świat.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXI

Zadanie I.

Władza – przywilej, obowiązek czy przekleństwo? Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury,.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Wilk i owieczka*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Wilk i owieczka

Mam cię – powiedział wilk i ziewnął. Owieczka obróciła ku niemu zażawione oczy. – Czy musisz mnie zjeść?

Czy to naprawdę jest konieczne?

– Niestety muszę. Tak jest we wszystkich bajkach: Pewnego razu niepostuszna owieczka opuściła mamę. W lesie spotkała złego wilka, który...

– Przepraszam, nie jest tu las, tylko zagroda mego gospodarza.

Nie opuściłam mamy. Jestem sierotą. Moją mamę zjadł taki wilk.

– Nic nie szkodzi. Po śmierci zaopiekują się tobą autorzy pouczających czytanek. Dorobią tło, motywy i morał. Nie miej do mnie żalu. Pojęcia nie masz, jak to głupio być złym wilkiem.

Gdyby nie Ezop, usiedlibyśmy na tylnych łapach i oglądalibyśmy zachód słońca. Bardzo to lubią.

Tak, tak, kochane dzieci. Zjadł wilk owieczkę, a potem oblizał się. Nie naśladujcie wilka, kochane dzieci. Nie poświęcajcie się dla morału.

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXII

Zadanie I.

Ekranizacje dzieł literackich. Omów i oceń wybrane przykłady.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Zbigniewa Herberta *Co myśli Pan Cogito o piekle*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Co myśli Pan Cogito o piekle

Najniższy krąg piekła. Wbrew powszechnej opinii nie zamieszkują go ani despoty, ani matkobójcy, ani także ci, którzy chodzą za ciałem innych. Jest to azyl artystów pełen luster, instrumentów i obrazów. Na pierwszy rzut oka najbardziej komfortowy dział infernalny, bez smoły, ognia i tortur fizycznych.

Cały rok odbywają się tutaj konkursy, festiwale i koncerty. Nie ma pełni sezonu. Pełnia jest permanentna i niemal absolutna. Co kwartał powstają nowe kierunki i nic, jak się zdaje, nie jest w stanie zahamować triumfalnego pochodu awangardy.

Belzebub kocha sztukę. Chętni się, że jego chóry, jego poeci i jego malarze przewyższają już prawie niebieskich. Kto ma lepszą sztukę, ma lepszy rząd – to jasne. Niedługo będą się mogli zmierzyć na Festiwalu Dwu Światów. I wtedy zobaczymy, co zostanie z Dantego, Fra Angelico i Bacha.

Belzebub popiera sztukę. Zapewnia swym artystom spokój, dobre wyżywienie i absolutną izolację od piekielnego życia.

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXIII

Zadanie I.

Odwołując się do dwóch, trzech tekstów kultury, przedstaw i porównaj różne ujęcia motywu przyjaźni.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Małgorzaty Hillar *Cisza*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Cisza

*Kiedy jestem sama
przychodzi cisza*

*Kosmatymi łapami
łazi po ścianach*

*Ociera się o słoneczniki
w dzbanku*

*Kładzie się przy mnie
szepcze*

*Jesteś sama
Nie masz pieniędzy*

*Znowu nie spałaś
całą noc*

*Idź do diabła
mówię*

*a ona siada
glinianemu kogutowi na ogonie
i śmieje się*

*Jest miękka i słodka
jak zapach gazu*

*Nie zostawiaj mnie z nią
długo sam na sam*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXIV

Zadanie I.

Motyw dziecka w różnych tekstach kultury. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Małgorzaty Hillar *Matka*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Matka

*Odwraca na patelni
płaską flądre
żółtym brzuchem do góry*

*Pokrywki garnków
są srebrne
jak kilka nitek w jej włosach*

*Wysoko na półkach
ustawia malinowe konfitury*

*Wieczorem
kładzie po obu stronach książki
zmęczone ręce*

*lecz zaraz wstaje
przynosi podartą powłokę*

*Nachyla nad nią oczy
zielone jak liście truskawek
i czoło z trzema zmarszczkami
Nie rozprostuję tych zmarszczek
palcami*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXV

Zadanie I.

Nauczyciel, mistrz, przewodnik... Odwołując się do wybranych tekstów kultury, wyjaśnij, jaką rolę odgrywali oni w życiu swoich podopiecznych.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Adama Zagajewskiego *List od czytelnika*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

List od czytelnika

*Za dużo o śmierci,
o cieniach.*

*Napisz o życiu,
o zwykłym dniu,
o pragnieniu ładu.*

*Dzwonek szkolny
może być wzorem
umiarkowania,
nawet erudycji.*

*Za dużo śmierci,
zbyt wiele
czarnego olśnienia.*

*Zobacz, narody stłoczone
na ciasnych stadionach
śpiewają hymny nienawiści.*

*Za dużo muzyki
za mało zgody, spokoju,
rozumu.*

*Napisz o chwilach, kiedy kładki przyjaźni
zdają się trwalsze
niż rozpacz.*

*Napisz o miłości,
o długich wieczorach,
o poranku,
o drzewach,
o nieskończonej ciepłości
światta.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXVI

Zadanie I.

Motyw śmierci w różnych tekstach kultury. Omów problem, odwołując się do wybranych przykładów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Tadeusza Różewicza *Uczeń czarnoksiężnika*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Uczeń czarnoksiężnika

*Po co otwarłem oczy
Zalewa mnie świat kształtów i barw
fala za falą
kształt za kształtem
barwa za barwą
wydany na łup
jadowitych zieleni
zimnych błękitów
intensywnych żółtych słońc
jaskrawych czerwonych homarów
jestem nienasycony.*

*Po co otwarłem uszy
napęłniły mnie harmonie żywe
echa głosów umarłych
nawet łąa tnie za zgrzytem twarz
jak diament szkło
i cisza naciągnięta jak skóra
na bębnach wojennych grzmi
nieszczęsny słyszę jak trawa rośnie.*

*Po co rozwiązałem język
utraciłem milczenie złote
gadula nie powiem nic nowego
pod słońcem.
Otwarty na wskroś
nie znam zaklęcia
nie zamknę się
w sobie sam.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXVII

Zadanie I.

Wędrowiec, pielgrzym i wygnaniec. Odwołując się do wybranych tekstów kultury, omów funkcjonowanie wymienionych motywów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Tadeusza Różewicza *Ludzie ludzie*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Ludzie ludzie

*Co było ukryte
Jest odkryte*

*Dajemy przedstawienie
Dla dorosłych i dzieci
Żołnierzy studentów
Gospodyń domowych
Dookoła stoją ludzie
Przyglądają się mówią
Śmieją się kiwają głowami*

*Ty przyprawileś sobie
Rogi kły i pazury
Ja język długi i ostry
Ty bijesz się w piersi
Połykasz noże
Rwiesz łańcuchy
Łamiesz moje serce*

*Stajemy na głowach
Chodzimy na rękach
Kobieta i mężczyzna
W jednej osobie*

*Ludzie ludzie
Cuda w tej budzie
W tej naszej budzie*

*Ludzie ludzie
Zlitujcie się
Rzućcie kruszynkę miłości*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXVIII

Zadanie I.

Dojrzewanie jako motyw literacki. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Tadeusza Różewicza *Bez*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Bez

*największym wydarzeniem
w życiu człowieka
są narodziny i śmierć
Boga*

*ojcze Ojczy nasz
czemu
jak zły ojciec
nocą*

*bez znaku bez śladu
bez słowa*

*czemuś mnie opuścić
czemu ja opuściłem
Ciebie*

*życie bez boga jest możliwe
życie bez boga jest niemożliwe*

*przecież jako dziecko karmiłem się
Tobą
jadłem ciało
piłem krew*

*może opuścisz mnie
kiedy próbowałem otworzyć
ramiona
objąć życie*

*lekkomyślny
rozwarłem ramiona
i wypuściłem Ciebie*

*a może uciekłeś
nie mogąc słuchać
mojego śmiechu*

Ty się nie śmiejesz

*a może pokarałeś mnie
małego ciemnego za upór
za pychę
za to
że próbowałem stworzyć
nowego człowieka
nowy język*

*opuścisz mnie bez szumu
skrzydeł bez błyskawic
jak polna myszka
jak woda co wsiąkła w piach
zajęty roztargniony
nie zauważyłem twojej ucieczki
twojej nieobecności
w moim życiu*

*życie bez boga jest możliwe
życie bez boga jest niemożliwe*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXIX

Zadanie I.

Człowiek sam musi określić, co jest w jego życiu najważniejsze. Świat jakich – ważnych dla Ciebie – wartości odnajdujesz w utworach literackich?

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Wisławy Szymborskiej *Odzież*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Odzież

*Zdejmujesz, zdejmujemy, zdejmujecie
płaszcz, żakiety, marynarki, bluzki
z wełny, bawełny, elanobawełny,
spódnice, spodnie, skarpetki, bieliznę,
kładąc, wieszając, przerzucając przez
oparcia krzesel, skrzydła parawanów;
na razie, mówi lekarz, to nic poważnego,
proszę się ubrać, odpocząć, wyjechać,
zażywać w razie gdyby, przed snem, po jedzeniu,
pokazać się za kwartał, za rok, za półtora;
widzisz, a ty myślałeś, a myśmy się bali,
a wyście przypuszczali, a on podejrzewał;
czas już wiązać, zapinać drżącymi rękami
sznurowadła, zatrzaski, suwaki, klamerki,
paski, guziki, krawaty, kołnierze
i wyciągać z rękawów, z torebki, z kieszeni
wymięty, w kropki, w paski, w kwiatki, w kratkę szalik
o przedłużonej nagle przydatności.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXX

Zadanie I.

Motyw wędrówki w różnych tekstach kultury. Omów różne jego funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Czesława Miłosza *Bieg*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Bieg

*Radosny mój bieg po ciemnych parkach jesienią,
Kiedy na ścieżkach igliwie albo szelest liści,
I polany pod dębami pustoszeją,
Gasną sine oka telewizji.*

*Takiej lekkości kroków nigdy nie miałem,
Chyba dawno, w moje poranki ośmioletniego.
Uniesiony nad ziemię, napojony światłem,
Nie ustaję w napowietrznym biegu.*

*Nieżyczliwie mnie wita przebudzona jawa.
W dzień o lasce powoli pełzną, astmatyczny.
Ale noc mnie na długie podróże wyprawia
I tam, jak na początku, świat nowy i śliczny.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXI

Zadanie I.

Bezdomność i wyobcowanie. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Czesława Miłosza *Miasto młodości*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Miasto młodości

*Przystojniej byłoby nie żyć. A żyć nie jest przystojnie,
Powiada ten, kto wrócił po bardzo wielu latach
Do miasta swojej młodości. Nie było nikogo
Z tych, którzy kiedyś chodzili tymi ulicami,
I teraz nic nie mieli oprócz jego oczu.
Potykając się, szedł i patrzył zamiast nich
Na światło, które kochali, na bzy, które znów kwitły.
Jego nogi, bądź co bądź, były doskonalsze
Niż nogi bez istnienia. Płuca wdychały powietrze
Jak zwykle u żywych, serce biło
Zdumiewając, że bije. W ciele teraz biegła
Ich krew, jego arterie żywiły ich tlenem.
W sobie czuł ich wątroby, trzustki i jelita.
Męskość i żeńskość, minione, w nim się spotykały,
I każdy wstyd, każdy smutek, każda miłość.
Jeżeli nam dostępne rozumienie,
Myślał, to w jednej współczującej chwili,
Kiedy co mnie od nich oddzielało, ginie,
I deszcz kropel z kiści bzu sypie się na twarz
Jego, jej i moją równocześnie.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXII

Zadanie I.

Niewłaściwe wybory, błędne decyzje. Oceń, jakie były ich konsekwencje w życiu bohaterów wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Czesława Miłosza *Na moje 88 urodziny*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Na moje 88 urodziny

*Miasto gęste od krytych pasaży, wąskich
placyków, arkad,
schodzące tarasami ku morskiej zatoce.*

*I ja, zapatrzony w młode piękno,
cielesne i nietrwale,
jego ruch taneczny wśród starych kamieni.*

*Kolory sukien według letniej mody,
stuk pantofelka na dallach sprzed stuleci,
cieszą mnie swoim obrzędem powrotu.*

*Dawno zostawiłem za sobą
zwiedzania katedr i wież warownych.
Jestem jak ten, kto widzi, a jednak sam nie przemija,
duch lotny mimo siwizny i chorób starości.*

Ocalony, bo z nim wieczne i boskie zdziwienie.

Genua, 30 czerwca 1999

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXIII

Zadanie I.

Biblia jako źródło twórczych inspiracji literackich, filmowych lub malarskich. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do co najmniej dwóch wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Władysława Broniewskiego *Śmierć*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Śmierć

*Patrzy przez okno dzień chory, trupio nabrzękły i siny.
Po korytarzu szpitalnym wolno przechodzą godziny.*

*Szaro. I cicho. I pusto. Nie ma radości ni smutku.
Chmury się snują po niebie, jak chorzy w ciasnym ogródku.*

*Palce, jak martwe pająki, nad czymś się trudzą, mozolą.
W szklanym wazonie powędły kwiaty pachnące karbolem.*

*Myśli, jak muchy jesienne, łążą, czepiają się sprzętów,
po raz ostatni skrzydłami biją o okna zamknięte.*

*Ktoś się zaczął pod drzwiami. Ktoś podstuchuje i czeka.
Cicho, na palcach podchodzą – śmierć, zakonnica i lekarz.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXIV

Zadanie I.

Samotność – różne jej oblicza i przyczyny. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów kultur.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Władysława Broniewskiego *Chwile*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Chwile

*Ręce skrzyżuję, głowę pochylę,
w dawność popłyną myśli i chwile,
jesień wichurą w szyby zapłacie,
dawne, stracone znowu zobaczę.*

*Oczy zasłonię ciężką powieką:
indziej, inaczej, dawno, daleko –
wróci tęsknota, wróci niepokój,
kroki znajome przejdą przez pokój.*

*Znowu zapłonie w oczach i słowach
światło ukryte w palcach różowych,
nocą w ogrodzie kwiaty się ockną,
duszne zapachy wpłyną przez okno.*

*Oczom bezsennym znów się odstąpią
piersi jak blade kwiaty tytoniu,
nocą wilgotną – sennie, srebrzyście –
miesiąc obłądny zajrzy przez liście...*

*Sny niespokojne, sny niepojęte,
kwiaty uwiędłe, okno zamknięte!
Liryko rzewna! – śpiewasz – i nocą
czarne, dalekie skrzydła łopocą.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXV

Zadanie I.

O poszukiwaniu miłości i przyjaźni. Omów temat, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Ewy Lipskiej *Dyktando*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Dyktando

Pod dyktando.
Żeby tylko nie popełnić błędu.

Naród
nie napisać przez tłum otwarty.

Wiedzieć
kiedy zamykać a kiedy otwierać
usta.

Milczeć ?
ale z jakiej litery?

Odmienić się
ale nie przez przypadek.

Uważać
aby miłość nie napisać oddzielnie
tak jak czarna jagoda albo pierwszy lepszy.

Czujnie
po pewnych datach postawić kropkę.
Przy innych
minutę ciszy.

Uważać
aby życia nie napisać przez skróty.

Pamiętać
aby nie popełnić błędu przy śmierci.
Umrzeć
ortograficznie.

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXVI

Zadanie I.

Motyw domu w różnych tekstach kultury. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Ewy Lipskiej *Dom Dziecka*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Dom Dziecka

*Trzydzieści par pantofelków filcowych
z wyszytym na środku kwiatem tulipana.
Trzydzieści fartuszków poplamionych sokiem
z czarnej porzeczki. Trzydzieści nieruchomych kotów
wyhaftowanych ścięciem płaskim.
Trzydzieści par wyciągniętych rączek
ale tylko po łyżki do zupy mlecznej.
Trzydzieści par oczu otwieranych we śnie
aby dojrzeć rodziców na wzgórzach cukierków.*

*Gdyby moja mamusia chciała
mogłaby być królową.
Ale musiała umrzeć
bo tatuś zamienił się w wilka.*

*Moja mamusia była chuda
i dlatego nie mogła mnie kochać.
Ale jak tylko będzie chuda mniej
to mnie kupi na zawsze.*

*Moja mamusia jest piękna. Mój tatuś jest piękny.
Moja mamusia jest bogata. Mogłaby kupić
Amerykę Północną i złoto. A tatuś
potrafi strzelać z prawdziwego karabinu.*

*Trzydzieści par nówek
stoi przed nieczynną zwrotnicą
i oczekuje na wjazd
domu.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXVII

Zadanie I.

Sprawdzianem godności człowieka są sytuacje, *gdy bierze się on za bary z czymś, co go przerasta*. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Ewy Lipskiej *Pewność*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

PEWNOŚĆ

*Był już taki egzamin z historii
kiedy naraz wszyscy uczniowie oblali.
I został po nich uroczysty cmentarz.*

*Nie ma pewności że to był egzamin.
Nie ma pewności że wszyscy oblali.
Jest pewność że został po nich uroczysty cmentarz.*

*Była już taka miłość.
Ale nie ma pewności że to była nasza.
Byli już tacy ludzie.
Ale nie ma pewności że to byliśmy my.
Były już takie latające pteranodony.
Ale nie ma pewności że to za naszych czasów.
Był już taki język.
Ale nie ma pewności że nim mówiliśmy.
Było już takie milczenie.
Ale nie ma pewności że to pomiędzy nami.
Był już koniec świata.
Ale nie ma pewności że to naszego świata.*

*I został po nim uroczysty cmentarz.
Jest pewność że został po nim uroczysty cmentarz.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXVIII

Zadanie I.

Czy na kartach literatury możemy znaleźć odpowiedź na pytanie: *Jak żyć?* Uzasadnij swoją odpowiedź, odwołując się do wybranych tekstów.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Ewy Lipskiej *Zdarzenia*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Zdarzenia

*Ryba połknęła haczyk. Nie zdążyła westchnąć.
Westchnął rybak na brzegu. Że taka mizerna.
Druga ryba minęła szczęśliwie przynętę.
Przekonała się o tym w paszczy ryby trzeciej.*

*Człowiek chory na raka namalował obraz
i umarł kiedy zaszło na obrazie słońce.
Inny chory wyzdrowiał. Posadził w ogrodzie
nagietki. I powiesił się na własnym pasku.*

*Ćma wpadła do pokoju przez zamknięte okno.
Walczyła w partyzantce przeciwko ciemności
ale zginęła w świetle. Otrzymała order
za to jasne zwycięstwo. Za przelotną śmierć.*

*Pierwszą miłość uprzątął ze schodów dozorca.
Nagłych myśli latawiec tłucze się po domu.
Dzieci idą do szkoły. Kobiety do dzieci.
A do kobiet mężczyźni. Życie toczy się dalej.*

KONKURS POLONISTYCZNY 2010/11
zawody III stopnia (część II – ustna)
Zestaw XXXIX

Zadanie I.

Bunt jako wyraz sprzeciwu wobec zastanej rzeczywistości. Omów problem, odwołując się do wybranych tekstów kultury.

Zadanie II.

Zinterpretuj utwór Ewy Lipskiej *Rozbity dzbanek*. W swojej wypowiedzi zwróć uwagę na różne elementy struktury utworu, np. podmiot liryczny, sytuację liryczną, środki stylistyczne, rodzaj liryki itd.

Rozbity dzbanek

*Osaczają mnie
zepsute zamki w drzwiach
połamane parasolki
oderwane nogi od lalek*

*Umiałeś
jednym ruchem ręki
skleić
rozbity dzbanek
by czekał
na przybycie kwiatów*

*Potrafiłeś
gestem czarodzieja
przytknąć
oderwane kółko
od dziecinnego wózka
by potoczyło się
ze śmiechem
w ptaki*

*Umiałeś
w ociemniałą lampę
tchnąć
światło*

*Osaczają mnie
rozbite dzbanki
okulałe wózki
wypalone lampy*

Osacza mnie ciemność